

9. Obyvatelstvo Ameriky

(Poznámka: kapitola nebyla dosud převedena do podoby souvislého textu)

Historie

Původní obyvatelstvo Ameriky při příchodu prvních Evropanů: 60 mil. (max. 150 mil.)

Střet s Evropany ⇒ pokles počtu Indiánů...

Antily: z neznámého počtu prakticky na 0

Mexiko: z 20 mil. na 1 mil.

obecně v nížinách na 2 %, v horách na 30 %

Jednalo se tedy o demografický kolaps původního obyvatelstva (od objevení Ameriky pro Evropu do 17. stol.), později mírný růst. V Severní Americe nastal také kolaps, ale hloubka poklesu byla menší a měl opožděný průběh (17.–19. stol.)

Příčiny demografického kolapsu

přímé vyvražďování („černá legenda“)

kulturní šok a naprosté zhroucení dosavadních společenských struktur (sebevraždy, zabíjení vlastních dětí...)

zavlečení evropských chorob (mor, spalničky, neštovice – tzv. „mikrobiologické sjednocení světa“) a stravovacích zvyků (alkohol)

Po příchodu Evropanů... Španělé

Kolonie chápány jako sesterská království (kopie španělské kultury, organizovali je jako vlastní Španělsko, snaha Indiány pokřtít, zkulturnit a využít k práci ... otrokářství, nevolnictví)

1512 Indiáni uznáni „za lidi“ ⇒ jistá míra rovnoprávnosti (ale nadále rasové předsudky), nikdy nedošlo ke „genocidě“, naopak rychlé míšení obyvatel (převaha bílých mužů – chtěli manželky). Výjimka: Karibik – zde domorodci vybiti a nahrazeni africkými černochoy (otroci na plantážích třtiny atd.)

Obecný model španělské správy

REPUBLIKA ŠPANĚLŮ: Oddělená správa, autonomie, plnoprávné obyvatelstvo

REPUBLIKA INDIÁNŮ: Oddělená správa, podléhali přímo koruně, chráněné obyvatelstvo žijící v domorodých komunitách (proto mj. zachování jazyka), paternalistický přístup

Vedle toho ale ...

2 skupiny bez politických práv:

Míšenci – obecně přijímání hůře než indiáni, neexistoval žádný systém jejich ochrany

Otroci – zcela bezprávní

... a vnitřní diferenciací republiky Španělů

„poloostrované“

kreolové

Po příchodu Evropanů... Angličané

Snaha využít domorodce k práci nevyšla ⇒ zatlačení původních obyvatel mimo jejich území na severu vznikly osídlenecké kolonie, na jihu plantážní kolonie (běloši organizovali práci, černoši na práci dovezeni z Afriky)

vyhýbali se míšení ras, původní obyvatelstvo zatlačeno do izolovaných území a nahrazeno na S bělochy, na J bělochy+černochoy

pozvolná genocida původních obyvatel (byli vytlačeni do rezervací, náhradou materiální podpora, z Indiánů se stali materiálně závislí „příživníci“).

Obecný model anglické správy

OBČANÉ

tj. Evropané

ZÁVISLÉ OBYVATELSTVO

otroci

CIZINCI

domorodci

Vývoj počtu obyvatel

Do 19. století jen mírný růst

Od poloviny 19. století do 30. let 20. století: rychleji rostou ekonomicky vyspělejší státy (imigrace): Chile, Argentina (pampy), Uruguay, Brazílie

Po roce 1930 rychlejší růst v chudších státech (v té době nejvyšší přirozený přírůstek na světě – až 3 % – vysoká porodnost, snížení úmrtnosti, zlepšení zdravotnictví, lepší bydlení)

Vrchol přirozeného přírůstku v 70. letech (v období 1950–70 zdvojnásobení počtu obyvatel)

Po 1980 zmírnění tempa nárůstu (80. léta 2,4 %, nyní 1,4 %) – jen pomalu se snižuje porodnost: vysoký podíl mladého obyvatelstva, odpor církve k antikoncepci

Demografický přechod – fáze

1. fáze (vysoká porodnost i úmrtnost, malý růst)

do začátku 20. století většina zemí LA, dnes žádná

2. fáze: (vysoká porodnost, snížení úmrtnosti v důsledku prodloužení délky života, vysoký podíl mladých, rychlý růst 2,2–3,0 % (při růstu 2 % zdvojnásobení za 35 let, při 3% dokonce za 20 let))

Rychle se zmenšující skupina, dnes hl. ve Střední Americe (Guatemala, Honduras, Nikaragua, Bolívie, Peru)

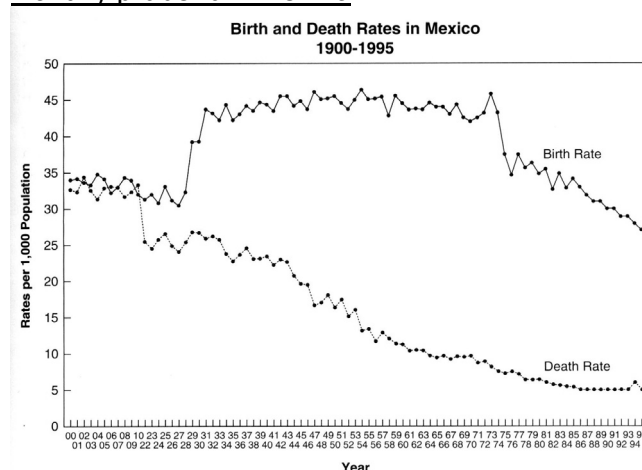
3. fáze (pokles porodnosti, stagnace úmrtnosti, snižování podílů mladých, více městského obyvatelstva, plánování reprodukce, snížení přírůstku na 1,7–2,2 %)

Větší skupina, řada velkých států (Mexiko, Kolumbie, Brazílie)

4. fáze (nízká porodnost i úmrtnost, nízký růst do 1,7 %)

Např. Argentina, Chile, Kuba

Rozdíly průběhu – Mexiko

Více domorodců, pozdější urbanizace

Rozdíly průběhu – Argentina

méně domorodců, rychlejší urbanizace, rychlejší zapojení do světové ekonomiky

Počet obyvatel

2003	Anglosaská Amerika	Latinská Amerika
Střední stav obyvatelstva	323 mil.	545 mil.
narození	4,5 mil.	11,2 mil.
zemřelí	2,7 mil.	3,3 mil.
Saldo migrací	1,2 mil.	- 0,8 mil.
Přirozený přírůstek	1,8 mil.	7,9 mil.
Celkový přírůstek	3,0 mil.	7,1 mil.

Pohyb obyvatelstva – relativně

2004	Anglosaská Amerika	Latinská Amerika
Porodnost	13,8	20,1
Úmrtnost	8,4	6,0
Saldo migrací na 1000 obyvatel	3,8	-1,5
Přirozený přírůstek (%)	0,55	1,41
Celkový přírůstek (%)	0,92	1,26

První věci člověka ... fertilita:

Anglosaská Amerika	2,03
Latinská Amerika	2,42
ČR ...	1,18

První věci člověka ...

Porodnost (20,1) bez větších vnitrokontinentálních rozdílů – až na: Skupinku států ve Střední Americe – tam kolem 25–30 (Haiti 36,6, Guatemala 34,6, Honduras 31,0, Belize 29,9, Salvador 27,5), Karibik – rozkolísané (minimum Aruba 11,5, Kuba 12,2, TaT 12,8)

... a poslední věci člověka

2004	Anglosaská Amerika	Latinská Amerika
Kojenecká úmrtnost	6,5	27,3
Délka života - ženy	80,6	75,0
- muži	74,8	68,7

Úmrtnost

Úmrtnost (Kanada 7, USA 8, LA 6,0) je ještě méně diferencovaná

V Karibiku větší – i když z rozdílných příčin: Haiti 12,5, Barbados 9,1, TaT 9,0

Jim se přibližuje Uruguay (9,1)

Minima (kolem 4,5) také v Karibiku

HIV/AIDS

Některé karibské země největší podíl mimo Afriku, celkově ale LA až na třetím místě (za Afrikou a JV Asíí – průměr 2 %

Haiti – 5,6 % populace (2003)

Trinidad a Tobago – 3,2 %

Bahamy – 3,0 %

Přirozený přírůstek

V podstatě se odvíjí od porodnosti – největší ve skupině států s nejvyšší porodností (kolem 2,7 %)

Migrace – doosídlování

LA je nejstarší oblast spontánní masové migrace (nejdříve Španělé, Angličané, Italové, Francouzi):

1914: v Argentině 30 % obyvatel, kteří se narodili v jiných zemích (40 % v Itálii, 35 % ve Španělsku), v jižní Brazílii přesídlenci z Německa

po 16. století nucené migrace Afričanů

Po zrušení otroctví: levní „smluvní dělníci“ z Asie – Indie, Čína, Jáva, většinou jim bylo po skončení smluvní pracovní doby umožněno usídlit se (Guyana, Trinidad, Surinam)

Migrace – v rámci Latinské Ameriky

Většinou ekonomické příčiny

Z Karibiku (hlavně Jamajky) do Panamy v době stavby průplavu

První polovina 20. století: na Kubu (turistická infrastruktura pro USA)

Z Barbadosu do Venezuely (ropná pole)

Ze Salvadoru do Hondurasu (nedostatek volné půdy – pravá příčina „fotbalové války“)

Z Kolumbie do Venezuely, z Paraguay do Argentiny apod.

Politické příčiny

Z Kolumbie (útěk před vysokou kriminalitou a nestabilitou)

Z Chile do Argentiny (v Pinochetově éře)

Migrace – vysídlování

Hlavně ekonomické důvody

Cíl č. 1: Severní Amerika

Cíl č. 2: Evropa, většinou země etnicky nebo historicky blízké (bývalá metropole, země původu)

Migrace a LA – saldo

Pasivní saldo LA jako celku

„Aktivní“ země jsou spíše výjimkou – různé příčiny: Anguilla (+10,8), Argentina (+0,6), Kajmanské ostrovy (+18,8), Kostarika (+0,5), Fr. Guyana (+6,3), Turks a Caicos (+11,7), Britské Panen. ostrovy (+10,0)

Silně pasivní (nad -10,0) také: Dominika (-13,9), Grenada (-13,9), TaT (-10,8)

Největší státy pod průměrem (Brazílie 0,0, Venezuela 0,0, Kolumbie -0,3), výjimkou je Mexiko (-4,9)

Tedy:

Anglosaská Amerika roste hlavně migrací

USA: migrace zajišťují 34 % ročního přírůstu

Kanada: 64 %

Latinská Amerika porodností

Rozmístění obyvatelstva

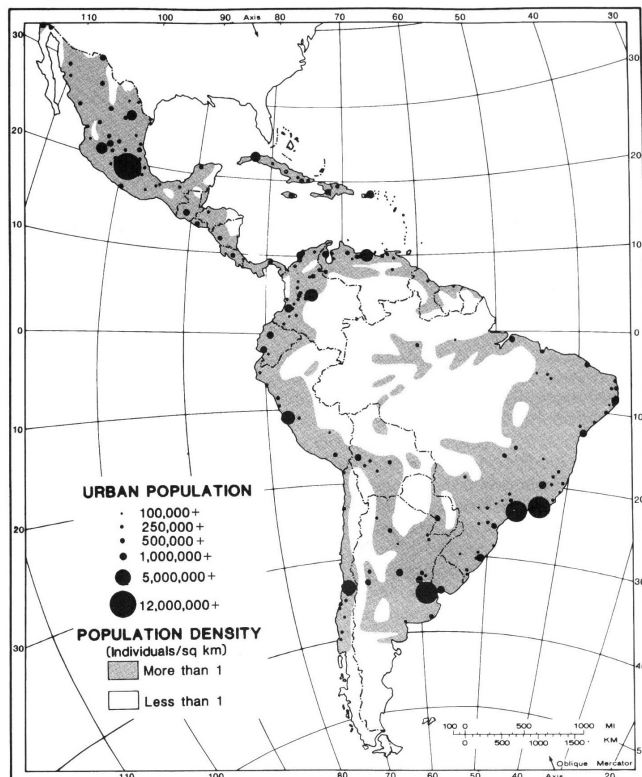
Nerovnoměrné

Větší hustota: pobřeží, Andy, Střední Amerika, Karibik

Hustě zalidněné jsou i některé semiaridní a aridní oblasti (oázy v Atacamě – zdroje minerálů)

Řídké osídlení mají Baja California, Amazonská nížina, Patagonie

Velkoměsta hlavně v pobřežním pásmu (výjimkou je Střední Amerika)

Největší koncentrace

rozsáhlé aglomerace v JV Brazílii (Rio de Janeiro, São Paulo), oblast La Plata (Montevideo, Buenos Aires), severní pobřeží (záliv Maracaibó, Caracas pozor – ten není pobřežní!)

Rasové složení

místo střetávání všech ras (největší podíl míšenců, nejmenší podíl čistých rasových typů)

mongoloidní rasa – původní obyvatelstvo + noví přistěhovalci (Čína, Japonsko, JV Asie)

europoidní rasa – přistěhovalci z Evropy, arabských států a Indie

negroidní rasa – přistěhovalci z Afriky (v první fázi nedobrovolně – otroci; menší část tvoří noví přistěhovalci – od 60. let 20. stol., předtím pro africké imigranty Amerika „uzavřena“)

Míšenci

běloch + indián □" mestic

běloch + černoch □" mulat

černoch + indián □" zambo

Kreol

criollo – ve španělštině domorodý, domácí, poddaný, sluha
v různých státech má toto označení různý význam. Původně tak označováni potomci Španělů narození v Americe, postupně se rozšířilo a v mnoha státech označuje všechny bělochy bez rozdílu.

Rasová skladba

v původně hustě zalidněných oblastech dnes mestici a indiáni (výjimkou jsou karibské ostrovy)
v původně řídké zalidněných oblastech s příhodným podnebím pro bělochy: více bělochů (Argentina, Chile, Uruguay)
Oblasti s nepříznivým podnebím, ale s podmínkami pro plantážní hospodářství: více černochů (Brazílie, Karibik)

12 „rasových“ typů zemí:

bělošské země: Kanada (66 %), USA (bez JV části), Argentina (97 %), Uruguay (88 %),
mulatsko-bělošské: Portoriko (8 : 80 %)
běloško-mulatské: Kuba (51 : 37 %), některé ostrovy Malých Antil
mulatské státy: Dominikánská republika (73 %)
černošské státy: Haiti (95 %)
běloško-černošské: Francouzská Guyana (12 % - 66 %)
černoško-bělošské: JV část USA
mesticko-bělošské: Kostarika
běloško-mestické: Chile, Venezuela, Kolumbie (58 : 20 %)
indiánsko-mestické: Mexiko (30 : 60 %)
mesticko-indiánské: Guatemala, Ekvádor, Peru, Bolívie, Paraguay
inuitské: Grónsko, Nunavut

Jiné a nezařaditelné:

Brazílie (není jasný podíl mulatů)
Guyana (černoško-indický stát (36 : 50 %))
Surinam (černoško-mulatsko-indický stát (Indové 37 %, mulati 31 %, Jávanci 15 %, černoši (Maroons) 10 %))
Trinidad a Tobago (indsko-černošský charakter)
Belize (mestici 49 %, běloši 25 %, Indiáni 11 %, zambové (Garifuna) 6 %)

Jazyková struktura

Původně:

Indiáni + Inuité: až několik tisíc jazyků v několika desítkách jazykových rodin

Domorodci dnes:

Latinská Amerika: bilingvní

Anglosaská Amerika: převzetí angličtiny, indiánské jazyky se učí menšina (pro udržení identity)

Kreolské jazyky

kreolské jazyky – pozměněné varianty evropských jazyků, na Haiti dokonce kreolština (na bázi francouzštiny) uznána za úřední jazyk

Černoši

v Severní Americe převzali evropské jazyky

ve Střední Americe většinou kreolské jazyky (kreolština na Haiti, sranan v Surinamu,

papiamentu na Nizozemských Antilách)

Původní jazyky: jen zcela výjimečně (např. lucumi na Kubě – tajný jazyk používaný při rituálech santeria (známé z aféry Jennifer Lopezové a Bena Afflecka))

Evropské jazyky

naprosto převažují

od kolonizace samostatný vývoj

odlišnosti ve výslovnosti (brazilská portugalština, americká angličtina)

částečně i ve slovní zásobě (výpůjčky z indiánských a afrických jazyků, např. na Kubě až 7,5 tis. výpůjček z jorubštiny)

a v gramatice

Úřední jazyky

Evropské jazyky:

angličtina ... Kanada, USA, Karibik

španělština ... na drobné výjimky celá Latinská Amerika

portugalština ... Brazílie

francouzština ... Haiti, část Kanady, francouzská zámořská území

nizozemština ... Aruba, Nizozemské Antily, Surinam

dánština ... Grónsko

Úřední jazyky

Domorodé jazyky:

kečuánština + ajmarština (Peru, Bolívie)

guaraní (Paraguay)

grónština (Grónsko)

inuktitut (Nunavut)

Neúřední – ale dominující jazyky:

kreolská angličtina (karibské ostrovy, Guyana, Surinam (lokální název sranan))

kreolská francouzština (Haiti, Dominika (!), Sv. Lucie (!), fr. zámořská území)

papiamentu (Aruba, Nizozemské Antily)

Náboženské složení obyvatelstva

jednoznačně závislé na náboženství kolonizátorů, proto všude převažuje křesťanství

Francouzi, Španělé, Portugalci ⇒ převaha římských katolíků.

USA, Kanada ... katolíci tvoří 1/3 obyv. (potomci Irů a katolických národů Evropy), velké je zastoupení protestantských směrů. Výrazně protestantské jsou USA a některé bývalé britské kolonie v Karibiku. Vnitřně nejednotné, řada směrů a sekt: anglikáni, presbyteriáni, luteráni, kvakeři, adventisté sedmého dne, Svědci Jehovovi, Mormoni ...

Náboženské složení obyvatelstva

V podstatně menší míře je zastoupen islám

zejména v oblastech přistěhovalců z islámských zemí: Surinam, Trinidad a Tobago; šíří(i) se i v USA – jednak přistěhovalectvím, jednak radikálním černošským hnutím (hnutí černých panterů).

Náboženské složení obyvatelstva

Hinduizmus ve větší míře pouze v Guyaně, značně modifikovaný, vedle ortodoxních hinduistů má silný vliv reformní hnutí Arya Samaj (monoteisté, odmítají kastovní systém)

Náboženské složení obyvatelstva

Judaismus centrum v USA (více Židů než v Izraeli), v Latinské Americe v Argentíně
Silná lobistická skupina (ovlivňují politiku USA v podpoře Izraele)
směry: liberální (převažuje, sem patří mj. i 2 mil. Židů v New Yorku) a ortodoxní.

Náboženské složení obyvatelstva

roste počet různých náboženských sekt i pseudonáboženských hnutí (scientologové, Hare Krišna...)

Africká náboženství

Zachovala se více v Latinské Americe, mají čtyři formy:

náboženství Jorubů

(⇒ santeria; z dnešní Nigérie)

náboženství Ašantů (z dnešní Ghany)

náboženství Bantuů

(⇒ candomble; z dnešního Konga)

náboženství Fonů

(⇒ vúdú; z dnešního Beninu)

Synkretická a indiánská náboženství

vyskytují se i synkretická náboženství křesťanství a afrických kultů, např. na Haiti 70 % katolíci, 70 % vúdú

na počátku 19. stol. ve Střední Americe spiritizmus (vyvolávání duchů)

původní indiánská náboženství se uchovala u izolovaných skupin

Populace – trendy:

V USA dochází k postupné hispanizaci (tj. růstu podílu Hispánců), dochází k jazykovým změnám a většímu sepětí s Latinskou Amerikou.

Hispánci = kulturní (částečně i jazyková) kategorie, zpravidla přistěhovalci z Latinské Ameriky a jejich potomci, mluvící španělsky. Nízký sociální statut, nízké vzdělání. Tvoří 70 % přistěhovalců (Mexiko atd.), navíc v USA mají i nejvyšší přirozený přírůstek ze všech skupin obyvatel

Populace – trendy:

v Latinské Americe doznívá demografická revoluce (závěrečná fáze)

rychlý růst počtu i podílu protestantských náboženství

Doznívající urbanizace

Postupné stárnutí populace

Urbanizace

V 2. polovině 20. století rychlé přesídlování z venkova do měst a růst podílu městského obyvatelstva

V roce 1940: ve městech ¼ obyvatel, dnes kolem ¾ obyvatel, v letech 1950–1980 roční růst městského obyvatelstva 4,8 %, u hlavních měst dokonce 8 %

Vedle stěhování do měst též „vnitřní kolonizace“ – vytváření nových zemědělských oblastí (Amazonská nížina, Orinocká nížina ve Venezuele, východní oblasti v Ekvádoru a Peru apod.)

Důvody stěhování

Nízká životní úroveň

Vysoký přirozený přírůstek, nadbytek mladého obyvatelstva

Nespravedlivé majetkové poměry (vlastnictví půdy)

Špatné podmínky na vzdělávání, nižší úroveň zdravotnictví
Neexistence rozvojových strategií – plánů rozvoje venkova
Psychologické důvody – očekávání vyšší kvality života ve městě

Typický stěhující se venkovan

Mladý (do 35 let), již dosáhl jisté vzdělání a má pracovní zkušenosti (na venkově zůstávají méně vzdělání, bez styků, starší)

... má informace od sourozenců, rodáků, známých, neodchází „naslepo“ (jako např. v Asii nebo Africe)

Svobodný/á

Z větších rodin se stěhují jako první nejstarší dcery, teprve později muži

První zaměstnání ve městě: pomocnice v domácnosti, dělník v lehkém průmyslu, služby

Jak? 1. možnost: postupně

Pomalejší proces, typický pro 1/2 20. století

Nejdříve do blízkých menších měst

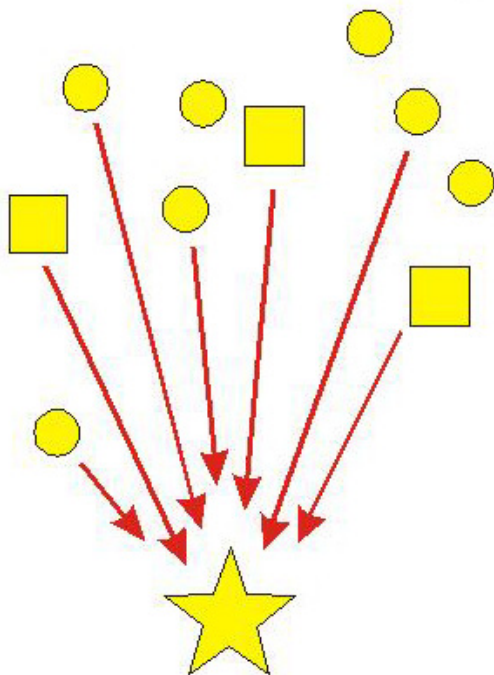
Udržení kontaktů s venkovem, občas i návraty

Po nabytí zkušeností/nových návyků: stěhování do větších měst

sociální konflikty méně intenzivní

např. Argentina

Jak? 2. možnost: rychle

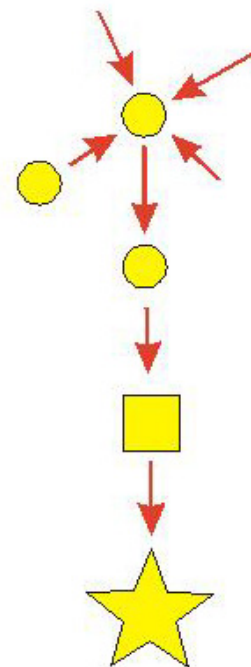
Rychlejší, typický pro 60.–90. léta

Bezprostřední stěhování do největších měst (zejména hlavního města)

Rychlý tok informací, málo času pro nabytí zkušeností a nových vzorců chování

Ochod nejschopnějších z malých měst – jejich úpadek

Sociální konflikty, nekontrolovatelný růst

Urbanizace

Kanada + USA ... urbanizace 75 %

Latinská Amerika ... urbanizace v průměru 70 %, ale značné rozdíly (Venezuela 95 %, Haiti 32 %)

Problémy měst

Exploze velkých měst po roce 1950 (migrace, zlepšení dopravy) – vznik aglomerací kolem hlavních měst

Růst měst byl vázán na správní funkce, obchod, dopravu – až později na průmysl (odlišné od evropské urbanizace)

Proto také řada problémů: Bytová krize, Nedostatečné inženýrské sítě (vodovod, kanalizace), Malý rozdíl mezi příjmy a náklady na bydlení – chudoba, přelidnění

... a dále

Dopravní kolaps (úzké ulice v ještě v koloniálních dobách vybudovaných centrech)

Environmentální problémy, chybějící zeleň a rekreační plochy

Kriminalita, frustrace, sociální neklid

Nezaměstnanost a polozaměstnanost, šedá ekonomika

Problémy měst – ŽP

většina měst značně znečištěna (nejvíc México, Santiago)

problém je přehlížen, nízká úroveň osvěty, obyvatelstvo nevyžaduje nápravu

důvody: doprava, „špinavé“ technologie v průmyslu, komunální odpad (na skládky jen část)

Kvalita života – příklad Ciudad de México

hustota osídlení 2krát větší než v New Yorku a 4krát vyšší než v Londýně

časté inverze (leží v kotlině)

koncentrace přízemního ozónu a NO_x přesahují 4krát normy WHO

v ulicích 3–4 mil. vozidel, většinou olovnatý benzín

v půdě, ve které se pěstuje v okolí města ovoce a zelenina, překročeny koncentrace těžkých kovů

množství nelegálních nechráněných skládek

nedostatek kvalitní pitné vody

Slumy

Charakteristický rys latinskoamerických měst, většinou v nich žije 25–40 % obyvatel

Zpravidla na okrajích měst, obyvatelé dosídlenci z venkova nebo vnitřních slumů, které jsou

často nákladně „humanizovány“ – se zlepšením standardu ale také zvyšují ceny bydlení

Lokální názvy: favely v Brazílii, poblaciones callampas v Chile, villas miseria v Argentině,

ranchos v Venezuele, barriadas v Peru, barrios marginales v Ekvádoru, ciudades perdidas v

Mexiku

Slumy – charakteristika

Většinou dopravně nevhodná poloha, půda ve vlastnictví státu nebo města, nevhodné podmínky pro zástavbu (svahy, močály ...)

Jednoduché stavební materiály (dřevo, lepenka, plech – stavby „za 1 noc“)

Chybějící komunální služby (chybí voda, kanalizace, odvoz odpadků, rozvod elektřiny)

Extrémní nezaměstnanost, zdroje příjmů z příležitostných prací (stavby, čističi, pouliční prodejci) a drobných krádeží

Favely – některé problémy

Děti ulice (přes den ve městě, v noci ve favelách nebo úplně bez dozoru rodičů): žebrota, krádeže, narkotika, prostituce (v celé Brazílii na 1/2 mil. dětí), neukončí ani základní vzdělání
Samozvaná „komanda smrti“ – rozšířena po roce 1950, původně forma sebeobranu proti pouliční kriminalitě (přímá podpora nebo sympatie úřadů, policie i „spořádaných občanů“), později prorůstají s organizovaným zločinem, boje o převahu nad městskými čtvrtěmi

Největší města (většinou hlavní města)

Většinou 5krát až 10krát větší, než druhá největší města (počtem obyvatel)

Původ už v koloniálních dobách, po roce 1930 se rozdíl ještě zvětšily

Často přístavy – vývoz a dovoz, obchod, byrokracie

Centralizace obchodních funkcí (např. i nákupy surovin z ložisek vzdálených od hlavních měst „se vyřizují“ v nich)

V posledních desetiletích se v jejich zázemí rychle rozvíjí zpracovatelský průmysl (vč. investic cizího kapitálu)

Lepší infrastruktura

Větší koncentrace kvalifikované pracovní síly ...

... další města

„silná“ největší města dále rostou a omezují růst a rozvoj menších měst

Výjimka: Brazílie (2 dominantní města)

Pokus o překonání: administrativní omezení růstu hl. měst a budování nových rozvojových jader:

Brazílie: osídlování Amazonie (přenesení hlavního města, rozvoj Manausu – od roku 1967 bezcelní zóna – Zona Franca de Manaus – a rozvojové jádro regionu)

Venezuela: v roce 1960 založen státní podnik Corporación Venezolana de Guayana: budování hutnictví v povodí Orinoka: Ciudad Bolívar (železárny a ocelárny), Ciudad Guayana (železárny) – město založeno v roce 1961 spojením dvou měst, dnes 800 tis. obyvatel, podnikatelské aktivity jsou širší (dřevo, telekomunikace, energie)

Kuba: o revoluci administrativní omezení stěhování do Havany, investice do ostatních měst a venkova, ne ale do hlavního města

Morfologie latinskoamerických měst

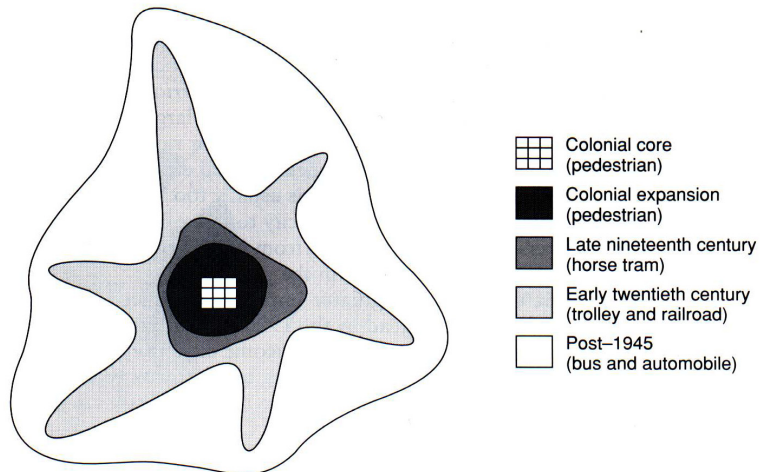
jde o založená města, v centrech pravidelná šachovnicová struktura

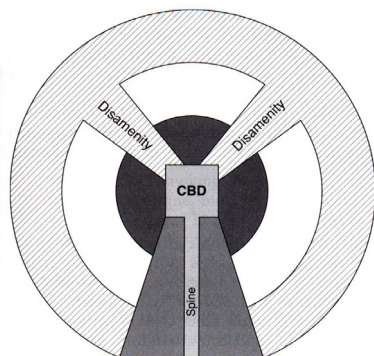
nejsou jasně strukturované – funkční členění je chaotické, průmyslové zóny mezi obytnými, chudé čtvrti mezi bohatšími apod.

územní plánování buď neexistovalo, nebo zaostávalo za rychlostí růstu, chybí infrastruktura, nebo má nedostatečnou kapacitu

Morfologie latinskoamerických měst

pro růst měst je nejdůležitější výstavba obytných domů, ostatní aktivity (vč. průmyslu) jsou až sekundární
slumy na okraji, po dalším šíření měst se ocitají uvnitř městské zástavby a jsou vytlačovány zase na okraj
neexistují oddělené obchodní nebo průmyslové čtvrtě

Typická struktura latinskoamerického města

ve středu měst administrativní a ekonomické centrum (CBD)
 podél hlavní osy obchodní a kulturní funkce (nejdražší obchody, kanceláře, úřady, parky, muzea a divadla, domy nejbohatších)
 podél hlavní osy rezidenční zóna pro vyšší střední třídu (v ní i služby)
 oblast s pestrou strukturou – nájemní byty, veřejné služby, průmysl – blíže k jádru starší zástavba, bohatší, dál od centra chudší, ale novější
 periferie, slumy